

LOKALNI PROGRAM ZA KULTURO

OBČINE KOMEN

2016 - 2019

Komen, december 2015

Kazalo vsebine

1 UVOD.....	3
1.1 Izhodišča in namen priprave Lokalnega programa za kulturo Občine Komen	3
1.2 Cilji priprave Lokalnega programa za kulturo Občine Komen	3
1.3 Predpisi, ki urejajo področje kulture	3
2 ANALIZA STANJA.....	4
2.1 SWOT analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti	5
2.2 Javni interes na področju kulture (zakonske opredelitve)	5
2.3 Knjižnična dejavnost	6
2.3.1 Javni interes na področju knjižnične dejavnosti	7
2.4 Galerijska dejavnost.....	7
2.4.1 Galerija Lojzeta Spacala.....	7
2.4.2 Stalna razstava Adijo Dunaj, pozdravljen Štanjel!.....	8
2.5 Dejavnost Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti – območna izpostava Sežana	8
2.5.1 Javni interes na področju delovanja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti	9
2.6 Dejavnost društev s področja ljubiteljske kulture	9
2.6.1 Javni interes na področju dejavnosti društev s področja ljubiteljske kulture	9
2.7 Podelitev Štrekljeve nagrade	9
2.8 Javna kulturna infrastruktura.....	10
2.9 Ferrarijev vrt	10
3 STRATEŠKI CILJI IN PRIORITETE	11
3.1 Cilji in prioritete na področju kulture v občini Komen	11
3.2 Programske naloge lokalne skupnosti na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti	11
3.2.1 Zagotavljanje pogojev za nemoteno in uspešno delovanje ljubiteljske kulture	11
3.2.2 Zagotavljanje pogojev za nemoteno in uspešno delovanje ljubiteljske kulture	12
3.3 Druge naloge lokalne skupnosti na področju kulture	12
3.3.1 Zagotavljanje ustreznih prostorskih pogojev za kulturne dejavnosti.....	12
3.3.2 Dvig kakovosti in konkurenčnosti kulturne ponudbe	12
3.4 Spomeniškovarstvene akcije, ki niso zajete v drugih programih.....	13
3.4.1 Zagotavljanje pogojev za ohranjanje nepremične kulturne dediščine, ki ni zajeta v drugih programih.....	14
3.4.2 Zagotavljanje sredstev za investicije ter redno investicijsko vzdrževanje nepremične kulturne dediščine	14
4 ZAKLJUČEK	15

1 UVOD

1.1 Izhodišča in namen priprave Lokalnega programa za kulturo Občine Komen

Lokalni program za kulturo Občine Komen je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki izhaja iz doseženega položaja kulture v občini in ugotavlja vlogo kulture v razvoju občine ter javni interes zanjo. Pripravljen je na podlagi Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/2007-UPB1, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 111/2013). Sprejema se za obdobje štirih let, od leta 2016 do leta 2019.

Lokalni program za kulturo Občine Komen opredeljuje prioritete na področju kulture, cilje in ukrepe za doseg ciljev, načrtuje investicije v javno kulturno infrastrukturo, določa čas za njihovo uresničitev ter kazalce, po katerih se bo merilo njihovo doseganje.

Lokalna skupnost zagotavlja javne kulturne dobrine na področjih, urejenih s posebnimi zakoni (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine), podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev, ki jih opredeljuje v lokalnem programu kulture.

1.2 Cilji priprave Lokalnega programa za kulturo Občine Komen

Lokalni program za kulturo je temeljni programski in izvedbeni dokument, ki postavlja prioritete občinske kulturne politike in neposredno odgovarja na ključne probleme posameznih področij kulture. Dokument izhaja iz položaja in razvoja kulture na tem območju, upošteva njene prednosti in slabosti ter zagotavlja pogoje za ohranjanje in razvoj kulture in njenih lokalnih posebnosti glede na nevarnosti in priložnosti, s katerimi se bo v naslednjem obdobju ta soočala. Hkrati opredeljuje načine in možnosti za dvig kulturne ustvarjalnosti in poustvarjalnosti za večanje dostopnosti kulturnih dobrin občanov in spodbujanje kulturne raznolikosti.

1.3 Predpisi, ki urejajo področje kulture

- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. l. RS, št. 77/2007-UPB1, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 111/2013); v nadaljevanju ZUJIK
- Zakon o knjižničarstvu (Ur. l. RS, št. 87/2001)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/2008, 123/2008, 90/2012, 111/2013)
- Zakon o javnem skladi RS za kulturne dejavnosti (Ur. l. RS, št. 29/2010)
- Zakon o društvih (Ur. l. RS, št. 64/2011-UPB2)
- Akt o ustanovitvi Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (Ur. l. RS, št. 72/2010)
- Pravilnik o registru nepremične dediščine (Ur. l. RS, št. 25/2002)
- Pravilnik o strokovnih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 113/2000)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS, št. 73/2003, 70/2008, 80/2012)
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (Ur. l. RS, št. 19/2003)
- Pravilnik o izvedbi javnega poziva in javnega razpisa za izbiro kulturnih programov in kulturnih projektov (Ur. l. RS, št. 43/2010)
- Pravilnik o vodenju evidence javne infrastrukture na področju kulture (Ur. l. RS, št. 11/2003)
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS, št. 29/2003)
- Uredba o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev (Ur. l. RS, št. 97/2000, 103/2000, 105/2001)

2 ANALIZA STANJA

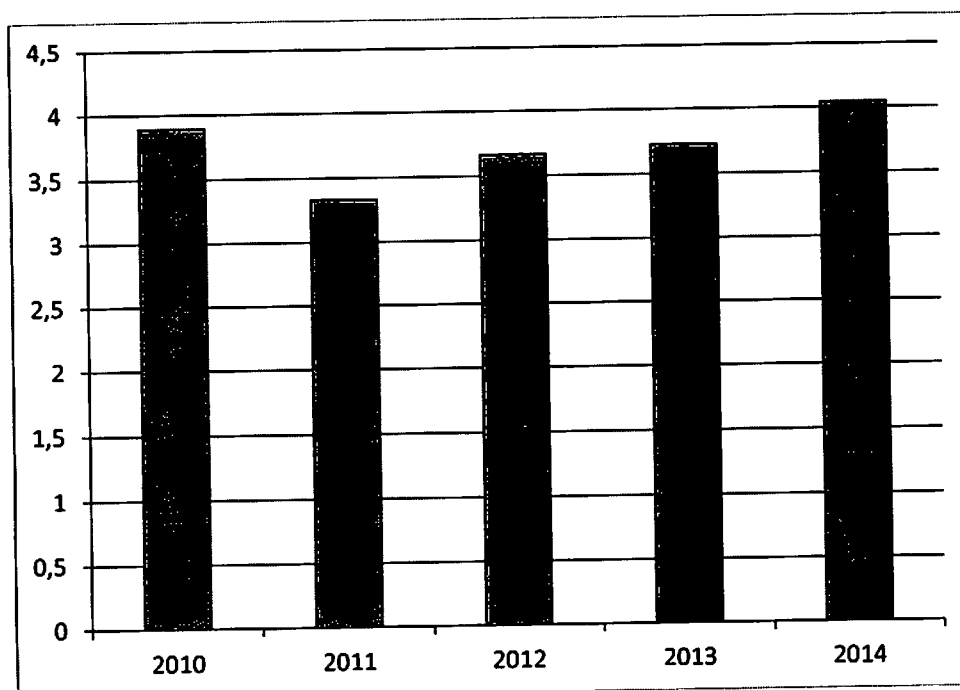
Na območju Občine Komen obstaja dolgoletna tradicija kulturnega (po)ustvarjanja. Njena dediščina je razvejana in bogata, oblikujejo jo naravne danosti in kultura, torej človeška ustvarjalnost, ki nastaja iz narave ali pa mimo nje. Številna znanja in veščine se prepletajo z arhitekturo, z oblikovano kulturno krajino in načinom življenja.

Občina Komen izvršuje javni interes na področju kulture z ustanavljanjem in sofinanciranjem javnega zavoda ter javnega sklada, katerih delovanje presega občinske meje, zagotavljanjem sredstev za varstvo in ohranjanje kulturne dediščine, vzpostavljanjem in skrbjo za javno infrastrukturo na področju kulture, sofinanciranjem kulturnih programov in projektov ostalim izvajalcev.

Skrb za kulturo, zlasti kulturno dediščino, je občina v zadnjih letih, tudi s pomočjo na javnih razpisih pridobljenih sredstev, še povečala in tako hkrati z obnovo kulturnih spomenikov (npr. grad Štanjel) vzpostavila infrastrukturo za izvajanje različnih kulturnih dejavnosti. Vložena sredstva v kulturo pa niso namenjena le kulturi, ampak tudi vzpostavljanju pogojev za razvoj gospodarskih dejavnosti v občini (turizem, gostinstvo...).

Graf 1.

Delež proračunskih sredstev za financiranje področja kulture v proračunu Občine Komen v obdobju 2010 - 2014

Graf 2.

Razrez sredstev na področju kulture, leto 2014

2.1 SWOT analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

PREDNOSTI Bogata tradicija kulturnega dogajanja in kulturnih institucij. Bogata kulturna nepremična dediščina. Oživitev starega jedra naselja Štanjel.	SLABOSTI Neustrezni prostorski pogoji za opravljanje dejavnosti. Neizkoriščene prazne dvorane, brez vsebine in nosilcev programov. Nedokončana obnova v starem jedru naselja Štanjel.
PRILOŽNOSTI Razvoj atraktivne ponudbe, vzpostavitev učinkovitega upravljanja in trženja. Kulturni turizem. Razvoj alternativne kulture za mlade in otroke. Boljše izkoriščanje obstoječih prostorov za društvene dejavnosti. Povezovanje s šolami, mladinskimi organizacijami in kulturnimi institucijami. Trženje starega jedra naselja Štanjel. Večja povezanost med kulturno, naravno in tehnično dediščino s turizmom in podjetništvom.	NEVARNOSTI Toga zakonodaja in predpisi. Pomanjkanje zanimanja za kulturo. Pomanjkanje sredstev. Neizkoriščenost objektov in priložnosti.

2.2 Javni interes na področju kulture (zakonske opredelitve)

Javni interes na področju kulture je interes za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin, ki se uresničuje z zagotavljanjem pogojev zanje (2. člen ZUJIK).

Javni interes se udejanja predvsem na podlagi:

- letnih izvedbenih načrtov nosilcev javnega interesa,
- javnih razpisov in javnih pozivov za financiranje kulturnih programov in kulturnih projektov,
- aktov o ustanovitvi javnih zavodov, njihovih strateških načrtov in letnih programov,
- javnih razpisov za oddajo javne kulturne infrastrukture,

- upravnih odločb (9. člen ZUJIK).

Lokalna skupnost uresničuje javni interes za kulturo zlasti z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin, z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture (24. člen ZUJIK).

Lokalna skupnost v javnem interesu zagotavlja pogoje za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin, ki se na trgu ne zagotavljajo v zadostnem obsegu ali kakovosti, ali zaradi dostopnosti najširšemu krogu uporabnikov. Javne kulturne dobrine zagotavlja v obliki oziroma na način javne službe in s podporo posamičnim kulturnim projektom ter javnim kulturnim programom (25. člen ZUJIK).

2.3 Knjižnična dejavnost

Knjižnično dejavnost v Občini Komen v pretežni meri izvaja javni zavod Kosovelova knjižnica Sežana. Kosovelova knjižnica Sežana je osrednja splošna knjižnica III. tipa, ki izvaja javno službo na področju kulture. Pri svojem delovanju sledi načelu dostopnosti gradiva in informacij za vsakogar z željo zmanjševanja socialnih razlik in nagovarja najširši krog morebitnih uporabnikov. V organizacijski shemi spadajo pod okrilje osrednje knjižnice še enote v Divači, Komnu in na Kozini.

Kosovelova knjižnica skuša biti tudi informacijsko središče. Povezava z internetom in uvajanje novih tehnologij omogočata nove poti do uporabnikov. Z računalniško mrežo in gradivom omogoča uporabnikom dostop do splošnih informacij, z različnimi spletnimi portali pa tudi do specifičnih strokovnih informacij. S svojo nabavno politiko zagotavlja relevantno zbirko domače in tuje strokovne in znanstvene literature, dostopne za potrebe študijskega in znanstveno-raziskovalnega dela. Dostop do informacij omogoča čim širšemu krogu uporabnikov in s tem uresničuje načela splošne dostopnosti do informacij, saj lahko do njih dostopajo tudi tisti, ki nimajo možnosti in sredstev za neoviran dostop. Zbiranje in posredovanje informacij jo povezuje tudi z dokumentacijsko vlogo v prostoru, v katerem deluje. Z zbiranjem in hranjenjem domoznanskega gradiva omogoča uporabnikom dostop do »zgodovinskega spomina«, ki ga skuša tudi sama sooblikovati z aktivnim delovanjem na spletnih portalih, kot sta Primorci.si ali Kamra.

Knjižnična dejavnost kot javna služba v skladu z Zakonom o knjižničarstvu zajema:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

Zajema pa tudi izmenjavo podatkov v nacionalnem vzajemnem bibliografskem sistemu.

Cilji Kosovelove knjižnice Sežana so:

- opravljanje knjižnično dejavnost po načelih stroke;
- postati kulturno središče, ki skrbi za ohranjanje kulturne dediščine ter prenaša spoštljiv odnos do nje na vse generacije;
- razvijati pozitiven in aktiven pristop do znanja na različne načine;
- širiti bralno kulturo pri vseh kategorijah in generacijah bralcev;
- odzivati se na potrebe okolja ter s svojimi dejavnostmi bogatiti kulturno, družabno in duhovno življenje ter manjšati razlike;

- povezovati se z drugimi javnimi zavodi in institucijami v okolju in iskati skupne točke z njimi;
- si v okviru materialnih možnosti prizadevati uvajati nove tehnologije in novosti v stroki;
- stopiti v mrežo splošnih knjižnic, ki imajo enako pot.

Knjižnica nadaljuje z načrtovanim delom v zvezi s širjenjem bralne kulture, popularizacijo knjižničnega gradiva in odpravljanjem funkcionalne nepismenosti (delo z bralci, program za odrasle bralce, delo z uporabniki s posebnimi potrebami, delo z mladimi bralci in srednješolci), spodbujanjem vseživljenjskega učenja oziroma neformalnega izobraževanja ter dopolnjevanjem in podpiranjem formalnega izobraževanja. Samostojno in v sodelovanju s kulturnimi, izobraževalnimi in drugimi organizacijami ter društvi in posamezniki pripravlja in izvaja prireditve in razstave ter razvija raznovrstno dejavnost z namenom širjenja bralne kulture oziroma vseživljenjskega učenja, organizira študijske krožke in druge oblike, ki razvijajo interes za knjižnično gradivo in knjižničarsko stroko ter knjižnično dejavnost. Knjižnica z namenskimi sredstvi Občine Komen in Ministrstva za kulturo letno nabavlja ustrezno število enot knjižničnega gradiva. Poleg knjig nakupuje knjižnica za potrebe uporabnikov še serijske publikacije (časopise, časnike, revije, zbornike...), multimedijско gradivo, elektronske publikacije in zagotavlja dostop do različnih baz podatkov.

Kosovelova knjižnica Sežana nima svojega lastnega bibliobusa, zato potrebe po knjigah na področju Občine Komen pogodbeno izvaja bibliobus Lavričeve knjižnice Ajdovščina. S tem je omogočena lažja in enostavnejša dostopnost knjižnega gradiva po posameznih krajih v občini, ki so oddaljeni od središčnega kraja, kjer je osrednja knjižnica (Lisjaki, Kodreti).

2.3.1 Javni interes na področju knjižnične dejavnosti

V javni interes na področju knjižnične dejavnosti spadajo: optimalna ponudba knjižničnega gradiva, informacij in storitev različnim uporabnikom, spodbujanje in širjenje bralne kulture in s tem pridobivanje novih bralcev oziroma uporabnikov in članov, zagotavljanje prostorskih pogojev ter tehnične in pohištvene opreme za uporabo gradiva, omogočanje dostopa do urejenih zbirk domoznanskega gradiva, informacijskih virov ter zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami. Knjižnična dejavnost je namenjena informiranju in potrebam vseh prebivalcev po izobraževanju, raziskovanju, kulturi in razvedrilu ter razvijanju, pospeševanju in vzdrževanju splošne, informacijske, bralne in funkcionalne pismenosti. Zato spodbuja vseživljenjsko učenje, razvija bralno kulturo ter različne oblike pismenosti. Njena naloga je tudi utrjevati in razvijati strokovnost, organiziranost, povezanost in enotnost knjižnične dejavnosti. V interesu občine je omogočiti vsem prebivalcem boljšo dostopnost do knjižničnega gradiva in informacij.

2.4 Galerijska dejavnost

2.4.1 Galerija Lojzeta Spacala

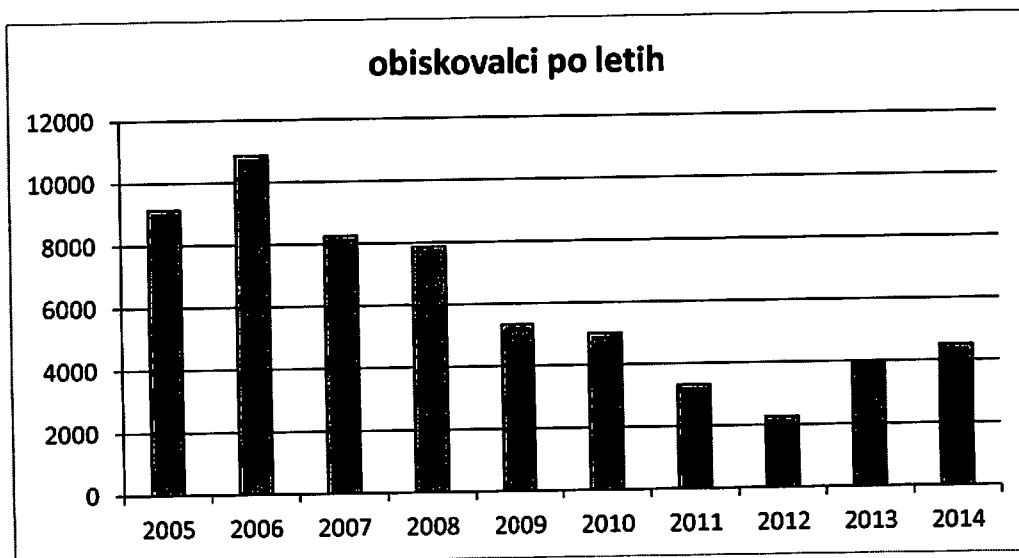
Galerija Lojzeta Spacala je bila odprta v obnovljenem vzhodnem krilu spodnjega palacija gradu Štanjel leta 1988. V njej se nahaja stalna zbirka del Lojzeta Spacala, ki je nastala iz donacije slikarja Lojzeta Spacala Občini Sežana. Na ogled postavljena slikarjeva dela (52 slik, 78 grafik in 1 tapiserija) predstavljajo več kot 50 let Spacalovega likovnega ustvarjanja, začeni z letom 1937. Razstava pregledno sledi celotnemu razvoju Spacalove likovne misli v grafičnem opusu (tehnika lesoreza in barvnega lesoreza) in slikarstvu (olje, mešana tehnika na vezano ploščo). Strokovni nadzor v Galeriji Lojzeta Spacala pogodbeno opravlja Goriški muzej. S sklepom župana je bil septembra 2015 imenovan Programski svet Galerije Lojzeta Spacala, katerega naloge so:

- predlaga letni program dela Galerije Lojzeta Spacala in skrbi za njegovo izvajanje,
- obravnava vprašanja s področja strokovnega dela galerije in daje županu mnenja, predloge in pobude za reševanje teh vprašanj,

- daje druge pobude in predloge v zvezi z delovanjem galerije.

Graf 3.

Podatki o obisku Galerije Lojzeta Spacala od leta 2005 do leta 2014

2.4.2 Stalna razstava Adijo Dunaj, pozdravljen Štanjel!

Občina Komen je ob obeležitvi 150 letnice rojstva arhitekta Maksa Fabianija ponovno postavila razstavo Adijo Dunaj, pozdravljen Štanjel! V Kvadratnem stolpu v Štanjelu. Prvič je bila razstava postavljena leta 2004 v galeriji Lojzeta Spacala v Štanjelu in nato leta 2005 v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje v Ljubljani. Razstava je nastala kot poklon velikemu Kraševcu, katerega bogata materialna in duhovna zapuščina nas v teh krajih spremlja na vsakem koraku. Razstava podaja vpogled v Fabianijev širok ustvarjalni opus, ki ga umešča med najpomembnejše arhitekta Srednje Evrope na prelomu iz 19. v 20. Stoletje.

2.5 Dejavnost Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti – območna izpostava Sežana

Z Zakonom o Skladu Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti leta 1996 je bil ustanovljen javni sklad z namenom, da se nanj prenese izvajanje nacionalnega kulturnega programa v delu, ki pokriva ljubiteljske kulturne dejavnosti. Poslanstvo sklada je spodbujanje kulturne ustvarjalnosti, zagotavljanje strokovne in organizacijske podpore ljubiteljskim kulturnim dejavnostim, omogočati dostopnost kulturnih vsebin v celotnem slovenskem kulturnem prostoru, vključevanje vseh dejavnikov na področju kulture v kulturno mrežo, ustvarjati pogoje za medkulturni dialog in vključevanje v mednarodno sodelovanje v evropskem in svetovnem prostoru. Pod okriljem sklada deluje 59 območnih izpostav, ki s kulturnim posredništvom omogočajo dostop do pomembnejših kulturno umetniških dosežkov tudi zunaj večjih urbanih središč. Področje Občine Komen pokriva Območna izpostava v Sežani, ki skrbi za izvedbo kulturnih programov, ki se izvajajo za področje in na področju Občine Komen. Območna izpostava je nosilka in povezovalka neinstitucionalnih kulturnih projektov in ustanov ter predstavlja organizirano prireditveno, kulturno-izobraževalno in posredniško mrežo. Organizira različna pregledna srečanja in izobraževanja.

Občina Komen zagotavlja del sredstev za izvajanje območnih, regijskih ter državnih srečanj, izobraževanj ter drugih aktivnosti. Območna izpostava JSKD Sežana sodeluje tudi pri večjih

kulturnih projektih kot so: Dnevi evropske kulturne dediščine, Teden ljubiteljske kulture in drugih pomembnejših kulturnih dogodkih, ki so širšega kulturnega pomena. Občina Komen v skladu s sklepom Občinskega sveta Občine Komen z dne 16. december 2015 zagotavlja 15,32 % sredstev za kritje stroškov polovične zaposlitve vodje območne izpostave.

2.5.1 Javni interes na področju delovanja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti

V skladu z Nacionalnim programom za kulturo 2014 - 2017 sodi v javni interes na področju ljubiteljske kulture vsa kontinuirana, strokovno pripravljena in kvalitetno izvedena kulturna ustvarjalnost in poustvarjalnost, še posebej ohranjanje nesnovne kulturne dediščine in mednarodno sodelovanje in povezovanje, strokovna srečanja in pregledi nastalih dosežkov, kulturna vzgoja in izobraževanje širokega kroga ljubiteljskih in bodočih profesionalnih kulturnih ustvarjalcev ter mentorjev, društvena dejavnosti, ki spodbuja zanimanje za kulturo in kultivira svoje okolje.

2.6 Dejavnost društev s področja ljubiteljske kulture

Pomembno vlogo pri izvajanju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti na območju Občine Komen imajo društva. Ljubiteljsko ustvarjanje in poustvarjanje na področju kulture se v pretežni meri uresničuje v kulturnih društvih. V interesu občine je finančno podpreti dejavnost vseh aktivnih kulturnih društev, ki delujejo na kulturnih področjih, kakor tudi kulturne dejavnosti tistih drugih društev, ki imajo v okviru svoje dejavnosti registrirano tudi kulturno dejavnost.

V letu 2015 je v Občini Komen na področju ljubiteljske kulture registriranih 14 kulturnih društev. Programi in projekti ljubiteljskih kulturnih društev se izvajajo predvsem na področju pevskih zborov, pihalnih orkestrov, odraslih gledaliških skupin, folklornih skupin, ljudskih pevk in pevcev ter tradicionalnih koncertov.

Kulturni projekti in programi ljubiteljskih kulturnih društev se sofinancirajo na podlagi vsakoletnega javnega razpisa.

Kljub pestrim aktivnostim, ki se izvajajo v posameznih društvih, se na nekaterih področjih čuti stagnacija oziroma zmanjševanje interesa, zlasti med mladimi. Vzroke za to moramo iskati:

- pomanjkanje spodbud in motivacije,
- prehod na univerzitetni študij v drugi kraj,
- pomanjkanje strokovnega kadra – mentorjev za vodenje posameznih dejavnosti,
- splošno gospodarsko in socialno stanje,
- pomanjkanje denarnih sredstev in prostorov za aktivno delovanje društev.

2.6.1 Javni interes na področju dejavnosti društev s področja ljubiteljske kulture

V javni interes na področju ljubiteljske dejavnosti spadajo: Vse dejavnosti ljubiteljskih kulturnih društev, skupin in ostalih organizacij, ki delujejo na področju kulture, zagotavljanje infrastrukturnih in tehničnih pogojev za izvajanje kulturne dejavnosti, izobraževanje, informatizacija, raziskovanje in podporni projekti.

2.7 Podelitev Štrekljeve nagrade

Listino o ustanovitvi nagrade Karla Štreklja so 27. 12. 1999 podpisali župani Občin Komen, Divača, Hrpelje-Kozina ter Sežana, predsednik upravnega odbora Javnega sklada za kulturne dejavnosti ter predsednik Kulturnega društva »Karel Štrekelj« Komen z ugotovitvijo, da je tako na Krasu kot v ostalem slovenskem narodnostnem prostoru še veliko neodkritih in nezapisanih

ljudskih besedilnih in pevskih zakladov, ki so pomembni za slovensko identiteto. Ugotovili so, da je treba posameznike in skupine, ki zbirajo in ohranjajo slovensko ljudsko besedo in pesem spodbuditi in jih motivirati s primerno nagrado. Štrekljevo nagrado podeljuje Odbor za Štrekljevo nagrado posameznikom in skupinam za življenjsko delo ali izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega blaga v besedi in pesmi. Vsako leto se podeli ena Štrekljeva nagrada. Zaključna prireditev, na kateri se na podlagi razpisa podeli nagrado za izredne dosežke na področju zbiranja ljudskega blaga, se tradicionalno izvaja na Štrekljevi domačiji v Gorjanskem, kjer je urejena tudi spominska soba, posvečena življenju in delu dr. Karla Štreklja.

2.8 Javna kulturna infrastruktura

Javno infrastrukturo na področju kulture predstavljajo objekti in oprema, namenjena izvajanju kulturne dejavnosti. Občina posredno in neposredno skrbi za obnovo objektov, vzdrževanje, nabavo opreme. S sklepom o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v Občini Komen (Uradni list RS, št. 38/2009) so bili kot javna infrastruktura na področju kulture v Občini Komen razglašene naslednje nepremičnine oziroma deli nepremičnin ter oprema v teh nepremičninah, katera služi kulturnim dejavnostim:

- Stolp na vratih (Kobdiljski stolp)
- Javni prostori v gradu Štanjel, natančneje:
  - Spacalova galerija v gradu Štanjel,
  - zahodni niz spodnjega palacija z okroglim stolpom,
  - zahodni niz gornjega palacija z malim kvadratnim stolpom.

2.9 Ferrarijev vrt

Ferrarijev vrt je unikatno zasnoval arhitekt Maks Fabiani med obema vojnama. V zasnovo je s sistemom podzemnih kanalov in zbiralnikov vključil oskrbo parka z vodo za zalivanje in okras. Terasasta eklektična ureditev je okrašena s pergolo, predelom s cvetličnimi gredami, bazenom z grotto in otokom ter razglednim paviljonom. Celoto povezuje obhodna pot okoli utrjenega naselja na griču. Za tedanji čas inovativen je bil tudi izbor materialov: velik del grajenih struktur je izdelan iz betona – materiala, ki se je v obdobju po I. sv. vojni šele uveljavljal. Vrt je edini večji parkovni kompleks iz prve polovice 20. stoletja na Krasu in v Sloveniji.

Vrt ob vili Ferrari v Štanjelu je Vlada RS leta 1999 z Odlokom razglasila za kulturni spomenik državnega pomena z lastnostmi kulturne krajine, spomenika oblikovane narave, tehničnega spomenika, umetnostno arhitekturnega spomenika in zgodovinskega spomenika.

Vlada RS, Ministrstvo za kulturo je 9. januarja 2015 s Pogodbo o neodplačnem prenosu dela kulturnega spomenika državnega pomena Štanjel – Vrt ob vili Ferrari (EŠD 7901) Ferrarijev vrt neodplačno prepustila in izročila v last in posest Občini Komen in sicer z namenom boljše ohranitve kulturnega spomenika, oživljanja, večje javne dostopnosti in rabe, skladne z družbenim pomenom in varstvenim režimom razglašenega kulturnega spomenika.

3 STRATEŠKI CILJI IN PRIORITETE

3.1 Cilji in prioritete na področju kulture v občini Komen

Prioritete in cilji na področju kulture v občini so:

- udejanjanje javnega interesa na področju kulture;
- spodbujanje kulturne ustvarjalnosti ljubiteljske dejavnosti, mladih in razvijanje kulturnih vrednot in potreb;
- zagotavljanje pogojev za kakovostnejše in raznovrstnejše delovanje kulturnih ustvarjalcev;
- povečanje dostopnosti kulturnih dobrin;
- promoviranje kulturne ponudbe in dosežkov kulturnih ustvarjalcev, ter s tem spodbujanje razvoja kulturnega turizma;
- varovanje kulturne dediščine in njeno vključevanje v razvojne programe občine;
- povečati število obiskovalcev v kulturnih institucijah z razvojem atraktivnih programov in učinkovitim trženjem;
- spodbujanje kakovostne ustvarjalnosti na vseh področjih kulture;
- krepitev identitetne podobe občine z razvevano in vseskozi prisotno kulturno dejavnostjo.

3.2 Programske naloge lokalne skupnosti na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti

Razvojni cilji in naloge:

- zagotoviti pogoje za nemoteno in uspešno delovanje ljubiteljske kulture
- zagotoviti ustrezne prostorske pogoje za delovanje ljubiteljskih skupin

3.2.1 Zagotavljanje pogojev za nemoteno in uspešno delovanje ljubiteljske kulture

Aktivnosti/projekt	Opis	Nosilci	Rok izvedbe	Kazalci
Glede na številčnost društev in skupin ter aktivnega članstva v proračunu nameniti primeren obseg sredstev za dejavnost ljubiteljske kulture	Izvedba vsakoletnega javnega razpisa	Občina Komen	Vsako leto	Letno število sofinanciranih projektov in programov
Dopolnjevanje meril, ki bodo omogočala čim realnejšo sofinanciranje programov in dejavnosti ljubiteljske kulture	Operativni sestanki komisije za področje kulture	Občina Komen	Po potrebi	Sprememba meril

3.2.2 Zagotavljanje pogojev za nemoteno in uspešno delovanje ljubiteljske kulture

Aktivnosti/projekt	Opis	Nosilci	Rok izvedbe	Kazalci
Boljše izkoriščanje obstoječih prostorov v lasti Občine Komen, uporabo sistemsko urediti	Izvedba analize razpoložljivih objektov in prostorov, koordinacija uporabe prostorov Razglasitev javne infrastrukture	Občina Komen	2016-2019	Izdelava analize Akt o razglasitvi javne kulturne infrastrukture

3.3 Druge naloge lokalne skupnosti na področju kulture

Razvojni cilji in naloge:

- zagotoviti ustrezne prostorske pogoje za kulturne dejavnosti
- dvigniti kakovost in konkurenčnost kulturne ponudbe

3.3.1 Zagotavljanje ustreznih prostorskih pogojev za kulturne dejavnosti

Aktivnosti/projekt	Opis	Nosilci	Rok izvedbe	Kazalci
Zagotoviti ustrezne prostore za knjižnico Komen	Cilj projekta je zagotovitev ustreznih prostorov za potrebe knjižnice Komen ter izboljšati kvaliteto knjižničarske dejavnosti	Občina Komen	2017-2019	Število m ² urejenih prostorov

3.3.2 Dvig kakovosti in konkurenčnosti kulturne ponudbe

Aktivnosti/projekt	Opis	Nosilci	Rok izvedbe	Kazalci
Nadgradnja programov glede na nove trende, primernih za vse ciljne skupine in povečanje obsega delovanja javnih zavodov	Namen programa je spodbuditi nosilce kulturnega življenja, da nadgradijo svoje programe v bolj atraktivne in zanimive za širše ciljne skupine	Občina Komen	Stalna naloga	Število nadgrajenih novih programov
Ureditev trgov, obnova objektov	Obnova celotnega gradu Štanjel, ureditev trga v Komnu	Občina Komen	2016-2019	Število m ² urejenih površin

Oživitev Galerije Lojzeta Spacala	Umeščanje začasnih, gostujočih razstav, ki po kvaliteti in zasnovi ustrezajo stalni zbirki ali pa razstav, ki so posebnega pomena za nacionalno ali lokalno skupnost ter pridobivanje novih umetniških del	Občina Komen, Programski svet Galerije Lojzeta Spacala	Stalna naloga	Število novih vsebin v galeriji (npr. razstave)
Etnološka prireditev Venčki sv. Ivana	Organizacija prireditve ter delavnice izdelovanja venčkov v juniju	Občina Komen, lokalno društvo, JSKD OI Sežana	Vsako leto	Organizirana prireditev
Muzej o slovenskih narečjih	Priprava interaktivnega muzeja s stalno razstavo o slovenskem jeziku, njegovih narečjih s posebnim poudarkom na kraškem narečju in prikaz povezav s kulinariko in kmetijstvom	Občina Komen	2016-2018	Odprtje muzeja, število m ² urejenih površin
Kulturno središče Krasa	Ustvariti znamko »Kulturno središče Krasa« s privabljanjem mednarodnih kulturnih prireditev ter s povezovanjem z umetniški evropskimi mesti (Grožnjan, Marols)	Občina Komen	Stalna naloga	Število prireditev širšega pomena, število izmenjav umetniških skupin

3.4 Spomeniškovarstvene akcije, ki niso zajete v drugih programih

Občina Komen sodi med območje, ki ima izredno veliko naravnih in kulturnih spomenikov, za katere mora poskrbeti v skladu z veljavno zakonodajo.

Razvojni cilji in naloge:

- zagotoviti pogoje za ohranjanje nepremične kulturne dediščine, ki ni zajeta v drugih programih
- zagotoviti sredstva za investicije ter redno investicijsko vzdrževanje nepremične kulturne dediščine

3.4.1 Zagotavljanje pogojev za ohranjanje nepremične kulturne dediščine, ki ni zajeta v drugih programih

Aktivnosti/projekt	Opis	Nosilci	Rok izvedbe	Kazalci
Razglasitev nepremičnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena	Zavod za varstvo kulturne dediščine OE Nova Gorica mora v skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine pripraviti predloge za razglasitev nepremičnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena	Občina Komen, ZVKD OE Nova Gorica	2019	Število razglašanih kulturnih spomenikov
Vzdrževanje razglašanih spomenikov lokalnega pomena	Izdelava programa vzdrževanja, zagotovitev sredstev proračuna za redno vzdrževanje	Občina Komen	Stalna naloga	Število obnovljenih kulturnih spomenikov

3.4.2 Zagotavljanje sredstev za investicije ter redno investicijsko vzdrževanje nepremične kulturne dediščine

Aktivnosti/projekt	Opis	Nosilci	Rok izvedbe	Kazalci
Razviti staro jedro naselja Štanjel v dostopno, urejeno in atraktivno jedro	Obnova gradu Štanjel, Kobdiljskega stolpa, Nataljine hiše	Občina Komen	2016-2019	Število m ² urejenih površin
Obnova Ferrarijevega vrta	Popolna vzpostavitev Fabianijevega vodovodnega sistema, vzdrževalna dela, sanacija vseh betonskih objektov, osvetlitev celotnega vrta	Občina Komen	2016-2017	Obnova vrta

4 ZAKLJUČEK

Lokalni program za kulturo Občine Komen 2016 - 2019 je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki se naslanja na zakonodajo in dopolnjuje uresničevanje skupnih ciljev: skrbeti za ohranjanje slovenske identitete in zagotavljati pogoje za skladen razvoj kulture na skupnem slovenskem kulturnem prostoru, za dvig kulturne ustvarjalnosti, za večanje dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja ter za spodbujanje kulturne raznolikosti.

Sprejema se za obdobje štirih let, od leta 2016 do leta 2019 in opredeljuje predvsem kulturne prioritete in cilje ter ukrepe za dosego le-teh na območju občine Komen.

Za oblikovalce kulturnega življenja v občini Komen je pomembno predvsem to, da programi sledijo viziji. Z izvedbo programskih nalog oziroma predlaganih ukrepov in aktivnostmi bo Občina Komen skupaj s partnerji – nosilci kulturnega življenja omogočala ter spodbujala nadaljnji razvoj kulture na območju občine Komen.

Številka: 61003-03/2015-7
Datum: 23.12.2015

Marko Bandelli, mag.posl.ved
župan